

Silkeborg Retshjælp

Årsberetning 2018

Indledning

Silkeborg Retshjælp aflægger hermed den årsberetning for 2018, der er krævet i henhold til retshjælpens vedtægter. Endvidere er den beretning, der er krævet i medfør af § 9, nr. 2 i Tilskudsbekendtgørelsen (nr. 637 af 11. juni 2014) til Civilstyrelsen om antal rådgivninger og aktivitetsniveau i øvrigt inkorporeret.

I årsberetningen redegøres der kort for organisationen, personalesammensætningen, økonomien og aktivitetsniveauet for 2018.

Beretningsåret kort

2018 har stået i omstillingens tegn. Først og fremmest har alle medarbejdere og frivillige i retshjælpen haft fokus på at arbejde under den nye struktur og tage de nye metoder til sig. Dernæst har retshjælpen taget mange og store skridt i retning af at blive mere moderniseret og digitaliseret og dermed blive bedre rustet til fremtidens udfordringer. Og slutteligt er de indledende øvelser gjort i forhold til at generere mere viden i retshjælpen og bedre videndeling på tværs af rådgiver-”generationer”.

Organisation og personale

Retshjælpen er en selvejende institution oprettet i 2010 ved omdannelse af den tidligere Arbejdernes Retshjælp i Silkeborg, som siden 1944 har været en sagsbehandlende retshjælpsinstitution. Retshjælpens vedtægter er tilgængelige på hjemmesiden www.silkeborgretshjalp.dk.

Retshjælpens øverste ledelse af dens bestyrelse. Pr. 31. december 2018 havde bestyrelsen følgende sammensætning:

§ 4.1 a	Stig Streyder	valgt af Silkeborg Lejerforening
§ 4.1 b	Kim Sehested	valgt af den øvrige bestyrelse
§ 4.1 c	Karin Haisler Jessen	valgt af medarbejdermødet
§ 4.1 d	Anette Storgaard	valgt af medarbejdermødet
§ 4.1 e	Amalie Uldbæk Philip Wieclaw Svendsen	valgt af medarbejdermødet valgt af medarbejdermødet

I 2018 blev retshjælpens vedtægter i mindre omfang ændret, således at bestyrelsesmedlemsantallet blev reduceret fra 9-11 personer til maksimalt 6. Ændringen var motiveret af, at det i en længere periode ikke havde været muligt at skaffe nye bestyrelsesmedlemmer til de tomme pladser. Herudover blev bestemmelserne om retshjælpens medarbejdermøder præciseret, således at der nu med sikkerhed kan afholdes digitale medarbejdermøder.

Bestyrelsen har i beretningsåret afholdt seks bestyrelsesmøder.

Bestyrelsesarbejdet er ikke honoreret. Bestyrelsen har i henhold til vedtægterne besluttet, at retshjælpen alene godtgør de studerende bestyrelsesmedlemmers transportudgifter i forbindelse med bestyrelsesarbejdet, og derudover ikke andre udlæg eller udgifter i anledning af hvervet end traktement i forbindelse med møderne.

Til retshjælpen var der i 2018 tilknyttet følgende: 1 daglig leder, 2 sekretærer, 1 rengøringsassistent, 1 IT-tekniker, 5-6 telefonrådgivere, 6-8 studenterrådgivere, 1-2 assisterende rådgivere og en række frivillige juridiske konsulenter.

Igen i 2018 har der været relativ stor udskiftning i truppen af studenterrådgivere, idet alene 3 rådgivere har været ansat i alle årets 12 måneder. Udskiftningen er imidlertid mindre end de foregående år. Derimod har der været en større udskiftning i truppen af telefonrådgivere, idet 3 af telefonrådgiverne er blevet erstattet med 3 nye.

Der er således erfaringsmæssigt stadig tale om et ungt hold på personalefronten. Det betyder først og fremmest, at der har været en stor oplæringsbyrde for alle personaletyper, hvilket igen i år har haft indvirkning på retshjælpens virke og udviklingsplaner.

Alle medarbejdere, bortset fra rengøringsassistenten, arbejder helt eller delvist på frivillig basis. Således får bl.a. studenterrådgiverne alene en studenteraflønning for 3 timers indsats om ugen, svarende til højst en fjerdedel af deres faktiske indsats.

Retshjælpen vil ikke kunne fungere uden den betydelige frivillige indsats, som alle tilknyttede yder.

Økonomi

Retshjælpens økonomi er udelukkende baseret på tilskud.

Det væsentligste tilskud kommer fra statens retshjælpespulje efter retsplejelovens § 324 formidlet af Civilstyrelsen. Silkeborg Retshjælp havde søgt om 847.500 kr. i driftstilskud for 2018. Ved bevilling af 25. april 2018 meddelte Civilstyrelsen, at der kunne ydes tilskud opgjort til i alt 802.969 kr. Af dette tilskud udgjorde 655.217 kr. basistilskud, 128.283 kr. udligningstilskud og 19.469 kr. aktivitetstilskud.

Retshjælpen modtog ligeledes i 2018 tilskud fra Silkeborg Kommunes § 18-midler (§ 18 i Lov om social service) til understøttelse og værdsættelse af frivilligelementet i retshjælpens virke. I beretningsåret modtog retshjælpen 50.000 kr. Fra Silkeborg Kommune.

Retshjælpens samlede tilskudsindtægter har således i alt andraget 852.969 kr. i beretningsåret.

Den helt overvejende del af økonomien hidrører fra retshjælpespuljen. Orientering om tilskud fra retshjælpespuljen kommer først omkring bevillingsårets 1. maj. Denne sene udmelding medfører, at retshjælpen i årets fire første måneder ikke har mulighed for at lægge et realistisk budget for året. Således blev det endelige budget for 2018 først vedtaget den 23. maj 2018.

Retshjælpen har i beretningsåret anvendt færre midler, end der er blevet givet i tilskud. Dette skyldes først og fremmest to forhold. For det første har der været en vis ustabilitet på personalefronten. Således har der ikke været fuld bemanning hele året, som der ellers var budgetteret med, og så har rådgiverne afholdt flere ekstra fridage end forventet. For det andet er der udbetalt et mindre beløb i transportgodtgørelser, end der er blevet budgetteret med. Dette skyldes, dels rådgivernes bopæle, og dels det faktum, at der i beretningsåret har været flere rådgivere med egen bil, som de øvrige rådgivere har kunnet køre med.

Retshjælpens driftsresultat i beretningsåret blev et mindre overskud på 53.033 kr., som kan fylde det hul, som de forudgående års underskud har skabt.

Retshjælpens daglige virke

Retshjælpen har været etableret med egne kontor- og mødefaciliteter i et mindre lejemål på Hostrupsgade 24B, 8600 Silkeborg. I lejemålet fandtes et mindre fællesrum, et mødelokale, et kontorlokale samt toilet og beskedent køkken.

Fællesrummet var omdrejningspunktet for den sagsbehandling og videregående rådgivning, som retshjælpens rådgivere foretog. Både rådgivere, øvrige frivillige og den daglige leder sad ved samme bord i dette lokale. Rummet var retshjælpens hjerte, og det gav gode muligheder for både sparring og supervision. Det var dog klart, at det også kunne give visse udfordringer, at al aktivitet i retshjælpen var bundet op på dette beskedne lokale.

Lejemålets størrelse gjorde også, at det ikke var muligt at anvende lokalerne til at yde direkte konfronterende retshjælp. Endvidere var placeringen i en baggård heller ikke optimal, når der skulle etableres kontakt til rådeøgende første gang.

De rådeøgendes indledende personlige henvendelse til retshjælpen foregår derfor på Silkeborg Bibliotek. Retshjælpens rådgivere sidder på biblioteket to gange om ugen, henholdsvis mandag og onsdag. Her kan rådeøgende skrive sig på en liste og derefter komme ind på tur.

Åbningstiden på biblioteket er: Mandag fra 13.00 til 15.00 og onsdag fra 15.00 til 17.00.

I slutningen af 2017 blev åbningstiderne på biblioteket ændret således, at tiden om mandagen blev flyttet fra formiddag til eftermiddag, og at åbningstiden begge dage blev reduceret med én time. 2018 er det første år, hvor det har været muligt at se, om disse ændringer har fået betydning for antallet af rådeøgende, som opsøger retshjælpen.

Fra 2017 til 2018 er antallet af retshjælpshenvendelser til Silkeborg Retshjælp steget med 90. Noget kunne derfor tyde på, at ændringerne i åbningstiden og strukturen har haft den ønskede effekt. På den måde er der både blevet hjulpet flere rådeøgende og sket en effektivisering af rådgivningen. Der ydes altså mere og bedre konfronterende juridisk rådgivning.

Det er vigtigt at bemærke, at åbningstiderne til trods er der aldrig nogen rådeøgende, der må gå fra biblioteket med uforrettet sag.

Som alternativ til muligheden for at kontakte retshjælpen ved at møde fysisk op på Silkeborg Bibliotek, tilbyder retshjælpen også telefonisk rådgivning på et særskilt telefonnummer. Dette sker hver onsdag fra kl. 19.00 til 21.00. Telefonerne bemannes af færdiguddannede jurister, der ofte har en fortid som studenterrådgivere i retshjælpen. Telefonrådgivernes indsats er fuldt ud frivillig. Erfaringerne viser, at det kan være meget vanskeligt at tiltrække nye telefonrådgivere. Antallet af rådgivninger, der foretages hver uge, er meget varierende, men det årlige antal henvendelser ligger på niveau med antallet af henvendelser i 2017.

Rådgivningen

Retshjælpen opererer dels med grundlæggende rådgivning, der primært er mundtlig, og dels med videregående bistand, der hovedsageligt indebærer skriftlig sagsbehandling.

Den grundlæggende rådgivning svarer til tilskudsbekendtgørelsens (nr. 637 af 11. juni 2014) trin 1-retshjælp og ydes således enten som telefonrådgivning eller ved fysisk fremmøde. Denne type henvendelser er anonyme. Alle kan henvende sig og få grundlæggende rådgivning om alle typer problemer, og alle får en eller anden form for hjælp.

Hvis rådgiverne i forbindelse med rådsøgendes første henvendelse, hvad enten det er på biblioteket eller i telefonrådgivningen, skønner, at rådsøgende har behov for yderligere bistand, og rådgiveren finder retshjælpen egnet hertil, tilbydes videregående bistand. Denne type bistand svarer til bekendtgørelsens trin 2-retshjælp.

Den efterfølgende videregående behandling, der altid vil indebære en egentlig sagsbehandling med indhentelse af yderligere oplysninger, rejsning/afvisning af retlige krav mv. sker i form af møder på retshjælpens kontor, skriftlige henvendelser til de i sagen involverede og telefoniske henvendelser. Ved opstart af en sagsbehandling bekræfter retshjælpen i en skriftlig opdragsbekræftelse, hvad retshjælpens bistand konkret skal angå.

I forbindelse med den videregående behandling i sager, hvor der foreligger en tvist, kan forlig komme på tale. Enten på rådsøgendes, retshjælpens eller eventuelt modpartens initiativ. I disse tilfælde indleder og foretager retshjælpen konkrete forligsforhandlinger. Denne type bistand svarer til bekendtgørelsens trin 3-retshjælp.

For regnskabsåret har retshjælpen foretaget følgende registreringer i henhold til tilskudsbekendtgørelsen:

Retshjælpshenvendelser i alt	989
• Fysisk fremmødt	720
• Telefonisk	269
Mundtlig rådgivning, trin 1-retshjælp	901
Sagsbehandling, trin 2-retshjælp	88
• Med tilskud	66
• Uden tilskud	22
Forligsforhandlinger, trin 3-retshjælp	17
• Med tilskud	13
• Uden tilskud	4

I 2018 har retshjælpen således i alt behandlet 989 henvendelser om retshjælp. Heraf 720 ved fysisk fremmøde og 269 igennem telefonrådgivningen.

Der er ydet trin-1 retshjælp i 901 tilfælde, trin 2-retshjælp i 88 tilfælde og trin 3-retshjælp i 17 tilfælde. Hvad angår retshjælpen på trin 2 og 3 er betingelserne for tildeling af aktivitetstilskud, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 5 ikke opfyldt i 26 tilfælde. Dette skyldes primært, at de økonomiske betingelser ikke har været opfyldt, men retshjælpen har også registreret 5 tilfælde, hvor sagstypen har været årsagen til manglende tilskudsberettigelse. Således har retshjælpen i alt i 79 tilfælde ydet trin 2- og trin 3-rådgivning, der er tilskudsberettiget.

Retshjælpen tilbyder rådgivninger inden for alle sagsområder, men der er nogle sagstyper, der er oftere repræsenteret end andre. Retshjælpen har foretaget følgende registreringer:

Sagstype	Procentdel af samlede rådgivninger
Familie- og arveret	23 %
Offentligretlige forhold	5 %
Ansættelsesret	5 %
Lejeret	15 %
Fast ejendom	9 %
Andre kontraktsforhold	12 %
Udlændingeret	3 %
Personskade	8 %
Dårlig økonomi	7 %
Strafferet	4 %
Diverse	9 %

Særligt lejeretlige og familie- arveretlige spørgsmål fylder således meget i retshjælpen's virke. Hertil kommer også retshjælp vedrørende indgåede kontraktsforhold. Herudover skal også personskadesagerne nævnes, idet de ikke blot udgør en stor del af retshjælpen's sagsportefølje, men også hører til den absolut mest sagsbehandlingstunge del. Her strækker sagsforløbene sig ofte over mange år, hvilket også betyder, at de rådsøgende oplever at få deres sager behandlet af flere forskellige rådgivere.

Særlige forhold

Der har i 2018 været afholdt tre interne kurser i retshjælpen. Emnerne for kurserne har været: Huslejenævnet, arbejdsskader og det nye familieretlige system. Herudover har studenterrådgiverne været på ekskursion til Retten i Herning. Tak skal lyde til Hans Henrik Edlund, Jesper Jørgensen, Caroline Adolphsen, Eva Naur og Karin Jessen.

Retshjælpen har gennemført en lang række tiltag for at forbedre den sagsbehandling, som tilbydes. Der er udarbejdet flere forskellige vidensdokumenter og -processer, der har til formål at sikre, at alle har adgang til den grundlæggende viden vedrørende god sagsbehandling. Samtidig understøttes muligheden for at bevare viden i retshjælpen.

I 2018 var retshjælpen desværre nødsaget til at afskedige en studenterrådgiver, idet vedkommende gentagne gange ikke var mødt og ikke havde givet behørigt afbud.

Som alle andre myndigheder, institutioner og virksomheder har retshjælpen også i 2018 arbejdet med GDPR og databeskyttelse. Retshjælpen har fået udarbejdet nogle gode processer for at sikre, at lovgivningen overholdes, og at de rådsøgendes personoplysninger beskyttes i nødvendigt omfang.

Der blev i 2018 startet fire småsager ved domstolene, hvor retshjælpen har ageret partsrepræsentant. Tre af disse sager blev i 2018 forligt og den sidste verserer stadig. Retshjælpen har i øvrigt forligt en lang række sager på rådsøgendes vegne og dermed hjulpet mange rådsøgende til at opnå et positivt økonomisk resultat.

Retshjælpen har et netværk – "Alle tiders Retshjælp" – bestående af tidligere rådgivere og andre interessenter, der holdes opdateret vedrørende driften af Silkeborg Retshjælp. Alle medlemmer af netværket har aktivt tilkendegivet deres interesse i at støtte op om retshjælpen.

I 2018 har retshjælpens medarbejdere fået adgang til en række nye systemer, som alle i høj grad har forsimplet og forbedret rådgivningen og sagsbehandlingen. Det drejer sig om følgende nye systemer:

- Microsoft 365 – modtaget ved donation fra Microsoft
- Karnov Online – rabataftale indgået med Karnov Group
- Legis 365, sagsbehandlingssystem – Sponsoraftale indgået med iVision
- Nyt statistikregistreringssystem.
- E-conomic, regnskabssystem.

I den anledning skal det nye sagsbehandlingssystem særligt fremhæves, idet det har haft en væsentlig og meget positiv indflydelse på den sagsbehandling, som retshjælpen foretager for sine rådsøgende. Systemet er et meget vigtigt led i retshjælpens mål om på alle områder at kunne følge med den digitale udvikling.

Mål for 2019

Formålet med denne årsberetning er ikke kun at reflektere over 2018 og berette om de forhold, der har haft indvirkning på retshjælpens virke i årets løb. Det er tillige hensigten med denne beretning at kigge fremad og give alle interesserede et indblik i, hvad retshjælpen arbejder med frem mod 2020. Nogle af de ting, der i 2019 vil blive arbejdet for, er følgende:

- Indflytning i nye lokaler
- Forberede 75 års jubilæum - fredag den 10. januar 2020
- Øge engagementet fra lokalsamfundet - særligt i forbindelse med bestyrelsesarbejdet
- Gentænke systemet for telefonrådgivningen
- Forsætte med at skabe gode vilkår for videndeling
- Gøre arbejdet som studenterrådgiver lettere at tilgå ved opstart
- Fastholde rådgivere.

Niels Langager

Daglig leder, cand.jur., ph.d.